

ויקחו לי תרומה - מקור האהבה והשמחה

7. הרב אליהו אליעזר דסלר זצ"ל קונטרס החסד

כאשר ברא אלקים את האדם עשהו לנוח ונוטל. כח הנתנה הוא כח עליון ממדות יוצר הכל ב"ה, שהוא מרחם ומטיב ונותן, מבלי קבל דבר בתמורה... אבל כח הנטילה הוא אשר יתאוה האדם למשוך אליו את כל הבא בתחמומו, כי זה הוא אשר יקראוהו בני האדם 'אהבת עצמו', והוא שורש כל הרעות... שני הכחות האלה, הנתנה והנטילה, הם שרשי כל המדות וכל המעשים... אין אדם בעולם שאין בו ניצוץ כח הנתנה. זה יראה בשמחתו, שאיננה שלמה בהיותו יחידי וכן בגעגועים אל החברה אשר מעמקי הנפש יבואו (וזה לך האות, כי הנה עונש בית האסורים - ההפרדה מהחברה - לעונש חמור יחשב). ומה המה הגעגועים הללו? ניצוץ כח הנתנה... כאן שאלה יפה עומדת לפנינו, הן האהבה והנתנה באות כאחת, האם הנתנה היא תולדת האהבה, או להיפך, האהבה באה מן הנתנה? הורגלנו לחשוב את הנתנה לתולדת האהבה, כי לאשר יאהב האדם ייטיב לו, אבל הסברה השניה היא, כי יאהב האדם את פרי מעשיו, בהרגישו אשר חלק מן עצמיותו בהם הוא, אם בן יהיה אשר ילד או אימן, או חיה אשר גידל, ואם צמח אשר נטע, או אם מן הדומם כמו בית אשר בנה, הנהו דבוק למעשה ידיו באהבה, כי את עצמו ימצא בהם... כללו של דבר, זה אשר יתן האדם לזולתו לא יאבד ממנו, אלא זו היא התפשטות עצמותו, כי ירגיש אשר גם חלק לו בחבירו זה אשר נתן לו. זו היא הדבקות שבין אדם לזולתו, אשר נקרא לה בשם 'אהבה'.

8. אור החיים שמות פרק כה

(ז) אבני שהם - צריך לדעת למה כתב אבני שוהם ואבני מלואים בסדר אחר כל הי"א מינים, ומן הראוי היה לו לסדרם קודם זהב וכסף, כי הם מעולים מהם!! ואולי כי לצד שמצינו שהנשיאים הביאו אותם באחרונה כשראו שהביאו ישראל כל הצורך למשכון, ותמצא שאמרו ז"ל (במד"ר פי"ב) שהקפיד ה' על זה וחסר אות אחת מהם "והנשאים" כתיב, לזה סדרם ה' באחרונה לומר כי הם למטה מכולם, ומהטעם עצמו שהם באחרונה... עוד נראה על פי דבריהם ז"ל שאמרו ביומא (ע"ה א) שהעניים היו מביאים את אבני השוהם, א"כ משלחן גבוה היו מביאים בלא טורח ויגיעה ולא חסרון כיס, אשר על כרחו סדר נדבתם אחר כל הנדבות שמביאין מכיסם ועל ידי טורח:

9. דף על הדף ביצה דף טו עמוד ב

בספר ספע טוב מביא מהישמח משה זי"ע, שעיקר שורש עבודת האיש הישראלי היא השמחה, והשמחה היא רפואה לגוף ולנפש בחינת "אדר". וזה מה שאמרו חז"ל: הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר. ו"נכסיו" פירש קניני הגוף וקניני הנפש, שאם רוצה שיתקיימו, אז יטע בהן אדר, רצה לומר בחינת אדר שמרבין בשמחה, שהעיקר הוא שמחה, וכמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב".

10. רמזי מחשבה לרב יצחק מרדכי זילברשטיין שליט"א

"משנכנס אדר מרבין בשמחה". בשפת אמת (ליקוטים) מביא את דברי הזוה"ק (תיקוני זוהר אתון כ"ב): "בשמחה אותיות מחשבה". והענין מתבאר בפשיטות שלהיות בשמחה תלוי במחשבתו של אדם, שמחה אינו תלוי כלל במה שיש לו לאדם ובמה שחסר לו לאדם, אם מחשבותיו של אדם יהיו מחשבות המביאות לו שמחה - הוא יהיה בשמחה. החושב שאם ישלים לו הקב"ה את כל חפציו שהוא משער לעצמו שהוא חפץ בהם, רק אז יוכל להיות בשמחה - טועה הוא. כל אחד יכול להביט מסביבו ולראות את האנשים שכאילו יש להם די מחסורם ופניהם עצובות, כי אין שום דבר יכול להביא שמחה לאדם, אם לא שבמחשבתו הוא מכניס לעצמו מחשבות של שמחה, כשהוא מאמין במחשבתו שכל מה שעושה הקב"ה בשבילו הכל הוא לטובה, ואין שום דבר רע יכול לצאת מאיתו ח"ו.

1. שמות פרק כה

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי:
(ג) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֵׁת:
(ד) וְתִכְלֹת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֵיזִים:
(ה) וְעֹלֹת אֵילָם מֵאֲדָמִים וְעֹלֹת תְּחָשִׁים וְעֵצֵי שִׁטִּים:
(ו) שָׁמֶן לְמָאֵר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
(ז) אֲבָנֵי שֹהַם וְאֲבָנֵי מִלֵּאִים לְאֹפֶד וְלַחֹשֶׁן:
(ח) וְעֵשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם:
(ט) כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְרָאָה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנְיַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תְּבִנְיַת כָּל פְּלִי וְכֵן תַּעֲשׂוּ: ס

2. רש"י שמות פרק כה

(ב) ויקחו לי תרומה - לי לשמי: תרומה - הפרשה, יפרישו לי מממונם נדבה: ידבנו לבו - לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב: (ח) ועשו לי מקדש - ועשו לשמי בית קדושה:

3. בית הלוי שמות פרק כה

(א) הנה באה פרשה זו אחרי פרשת משפטים, שבתחילה קודם שיעשה האדם צדקה בממונו צריך לראות שלא יהיה בממונו חשש גזל, שאם לא כן אין הצדקה מועלת לו כלל... וזהו שאמר הפסוק (ישעיה נ"ט): "והוסג אחר משפט וצדקה מרחוק תעמוד", שאחר שהוסג המשפט ע"כ גם הצדקה שעושים עומדת מרחוק ואינו מועיל להם כלל. וזהו שאה"כ (שם נו): "שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבאי", וע"כ אמר להם תחילה משפטים ואח"כ ציוס על נדבת המשכון:

4. הרב יעקב חיים סופר זצ"ל דרוש לפרשת תרומה

ועשו לי משכון ושכנתי בתוכם - ולא אמר "ושכנתי בתוכו", לרמוז כי לא עיקר עשיית המקדש וע"י זה תשרה שכניה, אלא העיקר הוא שיטיבו מעשיהם ללכת בדרך הישר והיה לבבם שלם לפני ה', וע"י זה תשרה שכניה בתוך כל אחד ואחד מישראל כפי מעשיו. וזה שאמר: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ר"ל אע"פ שאני מצוה אותך לאמר "ועשו לי מקדש", העיקר שיקדשו עצמם ואשכון בתוכם, ר"ל בתוך כל אחד ואחד.

5. אמרי פנחס לרבי פנחס מקורניץ זצ"ל

המשכון של המדבר היה ברצון, איש כפי נדבת לבו, לכן היה לו קיום. וכן כל דבר שנעשה ברצון יש לו קיום, וכל מה שנעשה על ידי כפייה אין לו קיום, ולכן לא היה קיום לבית עולמים שעשה שלמה, כי הטיל מס על ישראל.

6. ערבי נחל פרשת תרומה

לתרץ כל זה נקדים מה שפירש האלשיך בפסוק: "אפריזון עשה לו המלך שלמה". והוא, כי יש לתמוה בענין עשיית בית המקדש לשכון שם שכנתו ית"ש, הלא השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו ומה בצע בבנות בית?! אך ענין המכוון הוא, כל אחד מישראל נתן נדבתו באהבה רבה ויראת שמים ורצון לבו, ומדות אלה היראה ואהבה והרצון, הוא המובחר שבכל מדות האדם, והוא כל הקדושה שבתוך איש הישראלי, וידוע כי בהיות אדם מקדש עצמו במדות אלה ממשוך בזה על עצמו השראת שכניה, כי הש"י אוהב מדות אלה, ובכל מקום אשר נמצאים שם אלה, כביכול מצמצם עצמו ושורה שם, אך אינו דומה קדושת איש אחד לקדושת צירוף אנשים רבים לענין המשכת השראת שכניה כנודע (ע' אבות פי"ג מ"ז), ולכן צוה ה' שכל אחד מישראל יתן נדבתו, ונתנו כל אחד מהם באהבה רבה היותר אפשרית, ומנדבות האלה נבנה הבית, נמצא נצטרף שם קדושת כלל ישראל ביחד, ונמשך ממילא עי"ז בביהמ"ק השראת שכניה באופן היותר נאות שראוי להמשיך לצירוף קדושת כלל ישראל, וממילא זרח אור אהבה ויראה וקדושה מביהמ"ק לכלל ישראל.